

UKELEI

ESIDO POLITIKAI NAPILAP

Évi előfizetés	850
Félévre	460
Negyedévre	240
Egy hónapra	80
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 4 lej Bukarestben	5-

Oroszlóvárosban	
Egy hónapra	ck 35-
Egy szám	1-50

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda
 Cluj-Kolozsvár, St. Baron
 u. Pop. (Brassai-utca) 10.
 Telefon: Szerkesztőség
 és kiadóhivatal — 977
 N. Sz. — 558
 A kéziratok kizárólag a
 szerkesztőséghez cím-
 sendők. Kéziratokat nem
 adunk vissza.

1934. december 20. Szombat

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 285. szám

5685. Kiszlev 23

A gép megszelídítése

Sajnos, a technika szédületes vívmányával az emberiség erkölcsi és lelkiismeretfejlődése korántsem tartott lépést. Ez okozta aztán azt, hogy a levegőt meghódító repülőgépet, a vasutat, a gőzhajót, az elektromosságot, mind mind az alantas szenvedélyek ödöklő pusztításaira használták fel, melynek egy újabb és még súlyosabb szellemi és erkölcsi visszaesés lett az eredménye. Az elbizakodott éz márcra a tömegekben a rombolás mániájává változott át, merev elméletek születtek, melyek a technika fejlődésére építettek s mint az oktalan gép: letarolták a jósság, szelidség, megértés vetését. Ez a folyamat ma sem ért véget, sőt fokozódott. Az emberi lélek géppé merevült, mely jelzavak, alantas indulatok elektromosságát indítva, meggondolás és erkölcsi szrupulusok nélkül rombol, öl és söpör el utjából mindent, ami útjába akad. A technikai kultúra százada így lett az erkölcsanalitlisség százada, mely előtt semmi sem szent, semmi sem tiszteltreméltó, melynek nagy, összefogó igazságal helyett csak bornirt, önzó, partikuláris „igazságai“ vannak.

Ebbe a nagy vizsgálatanságba mint kised fénytagár hatolt be az a hír, hogy Floridában az eleddig csak óléi célcokra felhasznált repülőgéppel szántási kísérleteket végeztek, még pedig meglepő eredménnyel. A kísérletező repülőgéppel használynegven acre-nyi szántóföldet husz peto alatt vetettek be, holott ezt a munkát két ember harminc nap alatt is alig végezné el.

Ha a világ erkölcsi standardja olyan mértékben lendülne előre, mint a technikai kultúránk, ugy ennek az új vívmánynak jelentősége rúnden képezeletet felülmutatóvá emelkedne. Azt jelentené, hogy a föld megművelésére nem kelene annyi emberi energiát és izzadságot pazarolni, mint napjainkban, viszont a megművelhető s ma még paragon heverő óriási földterületek szédületes termékenysége humuszait váhatnának. A kenyér bőségével annak olcsóbbodása állna elő s a földművelésre lekötött energiák egy eleddig még beláthatatlan méretű ipari termelés szolgálatába állhatnának.

Mindaz azonban puszta hipotézis, naiv ábránd marad mindaddig, míg az erők becsületes versenytét sötét indulatok akadályozzák, míg a világ termelésének, a föld és ipar gazdagságának észerté elosztódását tulzó, sovíniszta önzések akadályozzák, míg zord vázhatárok állnak ért az árúk cirkulációjának s a munka, verejék eredményeit háborus kedv, diktatúrák vézromja teszi semmivé.

Hogy ezeknek megszűnése rövidesen várható volna, arra semmi biztató jelet nem látunk az elborult éjszakában. Ehhez a lelkek telemelkedése, a gyűlölet pusztító lángjának kialvása volna szükséges. Azonban ennek éppen ellenkezőjét látjuk napjainkban. A technikai kultúrában megmerevült éz és lélek elvesztette a természettel való kontaktust, a munka szeretetét és ehelyett a rombolás szenvedélyében éll ki magát. A laboratóriumok csendje helyett utcákon keresi érvényesülését a gondolat; a filozófia, a jog — demagógia martaléka lett.

A Floridában földet szántó repülőgép szimbóluma kellene hogy legyen a világnak. Az ég fenségének és nyugalmanának a földre kellene szállnia, hogy az égi béke mámorában a föld termékenységre vágyó rétegei megújodjanak s visszaadják a békét és örömet a világnak.

Romániát nem hívják meg a pénzügyminiszterek kongresszusára

Bucuresti-Bukarest, december 19. A „Cuvantul“ megbízható diplomáciai forrásból jelentí, hogy Romániát nem hívták meg és valószínűleg nem is fogják meghívni a szövetséges pénzügyminiszterek konferenciájára. Ugyanez a hírelem érte a többi kisebb államot is.

Nem csendesültek le a dési választás hullámai

Herman esperes nyugdíjazását követelik a hívők. Micsa szenátor emigrál, ha a gyulafehérvári határozatok teljesedésbe nem mennek

(Dés, december 19. Az Uj Kelet munkatársától.) A dési választások már véget értek, Dobrescu, a nemzeti párt jelöltje győzött, azonban még korántsem jelenti, hogy a kedélyek lecsillapodtak volna. Ma is még mindenki a választásokról beszél, sőt a kedélyek még annyira izgatottak, hogy a nyílt megtorlóaktól tartanak különböző irányokban. Általában igen pesszimiztikusan néznek a kamara határozata elé és valószínűnek tartják, hogy a választásokat meg fogják semmisíteni. Az indoklás igen érdekes. A liberálisok félnek Dobrescutól, akit a nemzeti párt „fenyegetőnek“ tartanak. Egy másik verzió szerint a liberálisok nem merik megsemmisíteni a választást, mert a parasztság kész a legalzántabb lépésekre is Dobrescutért. Természetesen ezek a hírek egyelőre csak találgatások, a valóság azonban az, hogy a dési kerület lassan hozzáfogott a választások likvidálásához.

Bojkott a választási elnök-esperes ellen

Különösen nagy az elkeseredés Herman dési esperes, választási elnök ellen, aki a nemzeti pártiak szerint minden országot felhasznált a liberális párt jelöltjének érdekében. Maga Dobrescu az urnát a választási elnök fejéhez akarta vagni. De amikor felemelte, az urna fenéke leesett és így kiderült, hogy alulról tetszés szerint lehetett szavazatokat becsompezni, illetve kilopni. Filipescu képviselő pedig az őz esperest tetleg inzultálta is. A dési görögkeleti hívek negyrece igen súlyosan itélik meg az esperes szereplését és ezért általános bojkottot hirdetnek ellene. A múlt vasárnap a hívek, amikor Herman a szertartást celebrálni akarta, tüntetőleg kivonultak a templomból. Tegnap pedig egy nagyobb küldöttség jött be Kolozsvárra Ivan püspökhöz és azt kérték, hogy Hermant távolítsák el, mert különben a nemzetipárti görögkeleti hívek a görögkatolikus vallásra térnek át.

Aranyesók a falvakra

A választások azonban ténylegesen valóságos jótéteményt jelentettek a dési kerület falvaira kézve. Mosolu tábornok három hetet töltött a választást megelőzően Désen, minden nap ellátogatott egy-két faluba és minden látogatás hatalmas összegeket jelentett a meglátogatott falura nézve. Könnyű szerrel kapták meg a kiutalást utak javítására, hidépítésre, középületekre stb. Hozzávetőleges becslés szerint hárommillió hivatalos választási segélyt kaptak a dési kerület községei, nem beszélve azokról az összegekről, amelyek nem hivatalos uton folytak szét.

Vannak azonban igen sokan, akiknek mindössze ígéretek jutottak, vagy legjobb esetben egy névjegy. Így például Mosolu miniszter egyik zaidó főkortese jutalmul a miniszter névjegyet kapta, amelyben igazolja, hogy elévülhetetlen érdemeket szerzett a liberális pártnak. Kormánykörök különben harmincmillió ipari kölcsönt ígértek a dési iparosoknak győzelem esetén; természetesen ez is kutba esett.

De legalább jól kiutóztunk magunkat — mondja Dés egyik legtipikusabb embere — a „langer Jankel“, a Chebra Kadisa samesze, aki már szinte egy fészázada temeti a dési zaidó halottakat. A választások alkalmával sem kerül ki mesterségből, mert ő szállította „a halottakat“, némi ügyvédi segédlettel, hogy a liberális párt jelöltjére leszavazzanak.

Az emlékek közé tartozik azonban nemcsak

az autózás is, hanem az a sok pofon, amit Dobrescu, most már megválasztott képviselő, jobbra és balra lekent. Valóságos hóai történetek keringenek róla. Tény az, hogy nem egyszer feszítette a mellét a szuronynak, mialatt rövid, de velős politikai programot adott a csendőrnek, vagy a katonának: azt akarod, hogy több zsoldod legyen, ezért akarsz leszarulni. Bizonyos, hogy Dobrescu bátor viselkedésének köszönhető, hogy a katonaság és csendőrség kímélte a népet és vérontásra sor nem került.

Micsa szenátor a kisebbségekért

A választási győzelmet a nemzeti párt, egészen természetesen, bankettel ünnepelte meg, amelyen azonban csak a párt korifeusai vettek részt. Ezen a banketten Micsa Livius szenátor hatalmas beszédet mondott, amely érdemes, hogy egy választási bankett keretein is túl ismeretessé váljék. Micsa szenátor beszédében a zsidóságra is kitért:

— A zaidók minálunk is — mondotta — lojális, hű harafiak, de a választások alatt a kormány hibetelen pressziója alatt állottak. Az én meggyőződésem az, hogy az ország csak akkor épülhet fel, a viszonyok csak akkor konszolidálódhatnak, ha a kisebbség elleni intézkedések megszüntnek és megeszünk az antizemittizmus is, amely a kultúrával összhangba nem hozható. A magyarságot különösen az iskolapolitika az, amely mélyen és joggal sértheti. A zsidóságnak még több oka lehet a panaszra, mert egyfelől ugyanaz az elnyomó iskolapolitika érvényesül vele szemben, mint a magyarsággal szemben, de ehhez hozzájárul az antizemittizmus is, amelyet a kormány is szít. Ha nem volnék meggyőződve arról, hogy sikerülni fog a nemzeti pártnak a gyulafehérvári határozatokat megvalósítani, a kisebbségek nyugodt és boldog életét biztosítani, akkor ebben a percben más országba vándorolnék ki, mert szégyelném magam, hogy annak az államnak polgára legyek, amelyben az elnyomatásnak, a terrornak ez a rendszere uralkodik.

Micsa beszédét a jelenlévők, nemzetipárti korifeusok, élőkön Vajda-Vojvoddal, élénk helyesléssel fogadták.

Vajda-Vojvod Sándor különben a legteljesebb aprólékosággal dolgozta fel a dési választási viszszéléseinek anyagát, mely már franciára lefordítva és sokszorosítva várja, hogy mi lesz a mandátum sorsa, amennyiben ugyanis Dobrescu mandátumát megsemmisítenék, ugy a nemzeti párt francia nyelven a világ közvélemény elé bocsátja a dési választás izgalmas, bár nekünk már nem is olyan szótalan krónikáját.

Száznolovan kommunistát tartóztattak le

Bukarest, december 19. A „Dimineata“ a kommunista összeesküvés ügyében foganatosított letartóztatásokról nyert információk alapján közli, hogy eddig 180 letartóztatás történt. A szervezet központjai Bukarest, Arad, Brassó, Kisenev és Petrozsény voltak. A házkutatások alkalmával nagy pénzkészleteket is elkoboztak. Az erdélyi állambiztonsági hatóságok a belügyminiszteriumtól kapott utasítás alapján erővel folytatják tovább a nyomozást annál is inkább, mert az újabb kommunista propaganda súlypontja Erdélyre esett. Néhány napon belül újabb letartóztatások várhatók.

ásár
or
Cluj
ányi) 13.
Lej 84
... 210
... 85
... 120
... 144
... 80
... 60
... 90
sapkák,
műek.
rabban.

ismert
tesebb
b
zer a
AN
sl megóv. Iz-
mtilen szagot
nérgező, telje-
pítő, toilletjéhez
ógytár-
iában.
Művek
(Széna-ter) 2.

chanica
apirüzem
isoara,
u Maiorescu 1.
Ajánlja
nyait selyem,
satin és papir
álarcokban és
álarcokait minden-
re, valamint con-
pentin, papir-
szemüveg, tem-
stb. papírjux és
árttyákban.
zonteladónak.
árjegyzéke

veg
dek.

A megváltó ige születésénél

Irta Prof. Graham Wallas

A londoni „The Nation” angol folyóirat november 15-iki számában Graham Wallas professzor, neves szociológus tollából jelent meg az alábbi cikk.

Az a közelmúltban Palesztinát meglátogatta, az Olajhegy környékén, az épülő zsidó egyetem munkálatainál, a zsidó ifjúságnak egy új típusát „a chalucokat” ismerhette meg.

A chaluc bizonyos tekintetben talán véletlen eredménye annak a kiválasztásnak és előkészítésnek, amelyet Európa országában végeznek azok a bizottságok, amelyeknek ajánlatára engedik ki Palesztinába a kivándorolni akarókat. Legtöbbje ezen chalucoknak fiatalember, akik rendszeren rövid nadrágban, gallérr nélküli fehér ingben, hajdofótt, vagy sportspakóban járnak-kelnek. Látunk közöttük néhány bubifejes, rövidujjas és szaraszeműveges leányt is. Legtöbbje Keleteurópából jött. Sokan közülük középiskolát vagy egyetemet végeztek, úgy hogy az enbar az egyetem építőmunkáit diákoknak nézi. Majdnem kivétel nélkül jólfejt és erős szervezettű ifjak büszke fejteléssel s arcukon a reményteljes akaraterő kifejezése. Ünnepeken ezeket a chalucokat tömegesen láthatjuk a Betlehem-utí poros sportpályán, ahol futballjátékosait buzdíják, akik majdnem hivatásszerű ügyességgel mérkőznek az angol repülő csapatával, vagy egyiptomi vendégeikkel. Itt állapíthatjuk meg a legszembeszökőbbben ezen chalucok és a jesiva-ifjak közötti nagy különbséget. Jeruzsálemtől északnak utazva nagyszerű országutak vezetnek egész Ezdrale-völgyéig, amelyeknek építésében a chalucoknak nagy részük volt. Az Ezdrale-völgyében és a Galilei tó partjain a chalucélet egy másik oldalával ismerkedhetünk meg. Karmel hegyéről megpillantjuk az arabs faluk elmosódó kontúrjait, amelyek között itt-ott kiemelkednek a tiszta, új, négyzetes, vöröstéglás fedelű fehér házak, ezek a zsidó kolóniák. A chalucok és ezeknek szellemétől áthatott többi bevándorlók építették önközzel ezeket a falvakat, sokszor olyan talajon, amely mocsaras és maláriával fertőzött volt.

Ezekben a chalucokban a nyugati és keleti szellemnek egy egészen új szerű szintézise megy végbe, az európa-ázsiai kultúr legkritikusabb pontján. Önkéntelenül is emlékeztünkbe nyomul egy régebbi hatalmas befolyás, amely 2000 év előtt utat tört a hellénizmusnak Szíriában és Palesztinában.

A fehérbe öltözött napbarnított chalucok egyáltalán nem hasonlítanak azokhoz a hellén ifjakhoz, akik Amman színházában ültek és szomorú elégiákat írtak. Az a szellem, smellyel a zsidó ifjak a keleti hagyományokat befolyásolják, a mo-

dern tudomány szelleme, amely talán kevésbé szép, de jóra és rosszra közvetlenebbül hat, mint Philo vagy Plotinus filozófiája és Malcager költeményei. A chalucokat nem vallás és nacionalista hazaszeretet, hanem a realistikolákbán és technikai főiskolákon szerzett ismereteik készítetik arra, hogy az általuk megművelt föld minden darabját laboratóriumnak tekintsék és minden aratás hozamát oly kísérletnek, amelynek eredményeit a tudomány türelmével és megfigyelésével kell kezelni. Minden eredményt, amelyet a mezőgazdaság vagy állattenyésztés bármely terén elérnek, azonnal a hátfai zsidó technikumnak, vagy a talavivi kitűnő kísérleti állomásnak jelentenek be. Az a tény, hogy az új telepessak 3 toanát termelnek ott, ahol az arab szomszéd csak egyet produkál, mint valami új kormányzati vagy művészeti forma fog hatásaiban ellenállhatatlanul érvényesülni.

Talán éppen a nyugati, kísérletező tudománynak ez a harca van a legnagyobb hatással a magát az ég akaratának elintézőndás nélkül alárendelő keleti tradícióra. A safedi kis zsidó kórházban, amely oly végtelenül tiszta, gondosan letakart ételleivel, sterilizáló készülékeivel és Röntgen-fülkéjével önkéntelenül is felvetődik bennünk az a gondolat, hogy az évszázadok óta tartó folyamat, amely az emberket, a rovarok által terjesztett betegségekkel űshazájukból, a tropikus zónából mind jobban észak felé hajtotta, elérte kulminációs pontját és visszafeljűdében van. Egy napos, űsi dslután beléptem Tiberias egy kis utcájában egy arab ház elsőemeletéi, két fehérre meszelt szobájába. Ezen ház egyetlen lakója egy körülbelül 22 éves, arabul és héberül beszélő zsidoleány volt, aki Tiberiasban született és nevelkedett és akit egy jeruzsálemi kórházban kósztek ki ápolónőnek. Két szobája egy épp most megnyitott csecsemőklinika, amelybe már körülbelül százharminchért anya iratkozott be. A fogadóóra már rég elmúlt, amikor egy arab anya jelentkezett beteg csecsemőjével és türelmesen várt tanácsra. A kis ápolónő oly büszke volt arra, hogy képviselője lehet itt a modern tudományos módszereknek, mint egykor tarsusi Pal rémai polgárságára és a görög és héber ismereteinek szintézisére.

A legélesebben ott érezhető ez a realitás, ahol a modern tudományos módszereket vallásos tradíciókra alkalmazzák. Palesztinának nagyszámú sziklásirjai, forrásai és barlangjai már ősidőktől fogva, Konstantin és Heléna napjai óta sajjálatos hamis legendák homályában szunnyadnak. Az ember elképed attól a sok ortodoxiától, amelyet lát, ha a mohamedán idagenvezető a sok, egymással versenyző latin, kopt, görög és örmény csodahelyet megmutatja. Ha azonban az ember néhány száz méterrel tovább megy a régiségek muzeumához,

ahol a legtöbb palesztinai ásatások eredményeit gyűjtik és tanulmányozzák, akkor a vallás és civilizáció történetének egy bámulatosan új és meglepő korszakával áll szemben. A palesztinai keleti társaságban, a tudományos kutatás módszereiben, a kölcsönös bizalom alapján együtt dolgoznak domonkosrendi szerzetesek, anglikán papok, zsidó laikusok, rabbi és egy keresztény arab tudós.

De Palesztinában nem mindenki biztos abban, hogy a kísérletezés, a gondolkodás és az érzés ezen fiatal hajtásának lesz-e ideje megérni. Egy Cseh-szlovákiból származó fiatal chaluc, akivel, nem tudván héberül, a Tiberias melletti dombon németül beszélgettem erről a kérdéstről, azt mondta nezem, hogy az ő reménye az angolok türelme és az a szívósság, amellyel az angolok adott szavukat állják. A chalucok, akik 1919-ben Palesztinába jöttek — és mint egyik vezetőjük mondotta — egyik kezükben a Balfour-deklarációt, a másikban a bibliát tartották, megtanulták igényeiket lefokozni. De a Balfour-deklaráció még mindig érvényben van. Bármilyen változásoknak is legyenek alávetve politikánk részletkérdésekben, Palesztinát illető jövőbeli eljárásunk megválasztásában nem vagyunk olyan szabadok, — mint azt némely angol politikus és újságíró hinni látszik — hogy pillanatnyi szeszélyünk hatása alatt cselekedhetünk.

Eddig „az angol türelem” jól megállta a helyét. A brit közigazgatás csekély jóvedelmeit, minden anglo-indiai fény és pompa kifejtése nélkül adja ki éveként. Türelmesen megkísérli biztosítani a zsidó vállalkozókedv és lelkesedés számára a mozgási szabadságot. Az arab parasztot személyes befolyással termelésének fokozására, az utak javítására és iskolák építésére igyekszik rábírni, hogy ezzel az ősszes fajokban és felekezetekben a megértés és a kölcsönös jóakarát szellemét kifejelessze. Ezért remélem én, hogy Palesztina hosszú időközéig véde van minden bator és polgárháború ellen, amely idő alatt a gazdasági és szellemi élet egyaránt savartalanul fejlődhetik. Azonban ha azt akarjuk, hogy Palesztinából jöjjön ismét a szót, akkor ehhez nem elegendő a türelmes és okos közigazgatás által biztosított béke. Egy jövőbeli vallástörténet majd arra fog talán egykor figyelmeztetni, hogy Palesztinában ebben a pillanatban egy csomó diák az előtt a dilemma előtt áll, amely azt. Pált Antiochiában arra bírta, hogy Kaifásznak ellentálljon. Tudásuk és új szellemi energiájuk arra fordítassk e, hogy egyes egyházak felsőbbbőségét erősiták és az egyént arra kényszerítést, hogy a tudományos szellemmel kompromisszumot kössön? Vagy pedig tudatosan olyan irányban dolgozzanak Palesztina tiszta levegőjében, hogy megszülethesse a megváltó ige, amely innen röppen szét a világ minden részébe?

A szanta Fiske

Zsidó koldusregény

Irta Mendele Moicher Szfórim Fordította Székely Béla

Berl a fürdős egyszer a homlokára csapott és megkérdezte: Hát hogy szidhatja egyik ember a másikat, amikor tudja, hogy ő saját maga is tolvaj, zsugori, hazug és minden, ami csak létezik?

„Hallgasd csak okoskám! — válaszolta erre Jitzek, aki a ruhákat őrizi — hisz éppen az a szerencsétlenség, hogy minden ember csak a másik hibáit látja és a maga hibáiról fogalma sincsen.”

Smerl — egyike a bathlonimoknak, akik mindig a fürdőben tartózkodnak — mosolygott, megsmogatta a szakállát és így szolt: „Csak hagyja Reb Berl! Csak hagyja Reb Jitzek! Mind a ketten tévednek. Kijelentem maguknak, hogy a dolog egyszerűen így áll: *Mindegyik azt hiszi magáról, hogy neki minden szabad és a másinak semmi.*”

„Smerlnek igaza van!” kiáltok közbe és felugrom a helyemről. Gondolkodom kell Smerl szavain. Olyanok ezek, mint a tömjénfüst az ördög számára, mely minden bűnös emberben ott van. Az ördög mérgesen nevet, megragadja a szívemet, összezavarja a gondolataimat és öreg dolgokat hoz felszínre, melyek valamikor véletlenül megragadtak a fejemben. Minden föni kezd bennem, valóságos országos vásár van előttem mindenféle alakokkal, akik mintha a földből nőttek volna ki. A rossz szellem egy fintorral ezekre mutat és a következőket mondja:

„Nesze, itt vannak a szép lelkek: akiknek minden, de minden szabad...”

Ezek a szép lelkek kereskedelemmel, hitközségi és egyleti dolgokkal foglalkoznak, sokat adnak a zsidóságra és az erkölcsökre. Régi és mostani fiatal és öreg asszonykák is

ott vannak közöttük: „Béke legyen veletek!” — mondom nekik. — „Isten legyen a tanum, hogy nem akarlak benneteket vizontlátni, s még a neveteket sem akarom többé az ajkamra venni. Annaira gyűlöllek benneteket. De hát mit lehessen tenni? Ha már az ördög így idehozott benneteket, nem hagyhatlak csak úgy elmenni: meg kell tegyem neki azt a szívességet és mindegyiketekről el kell valamit beszélnem...”

„Várj egy kissé, Fiske! Ne vegye rossz néven Reb Alter! — mondom, — el kell valamit beszélnem maguknak. Csak egy pillanatnyi időt kérek, hogy utána gondoljak!” — „És amikor ezt mondom, megragadok egyet ebből a szép társaságból: — No, most te kerülsz munkába! A kezével, lábával kapálódzik, nyög és kiabál, akár a megkötött lábú kakas a keporeslugoláznál. A többiek bőszt tekinteteket vetnek rám és odaintenek, hogy hallgassák el. — „Bolondok!” — mondom nekik: Akár a tejes kérsre, úgy hallgatok rátok! Engem ugyan nem ijesztettek meg olyan könnyen és ha ki is fordítjátok a bundátokat, hogy medvének nézetekt ki, majmok vagytok csupán és nem medvék...”

Az ördög tűzbe jött bennem és még jobban izgat. „Igen, vedd csak munkába őket; ezeket a szép lelkeket.” És én valóban hozzá is fogok. „Hallják csak Reb Alter, egy szép történetet akarok maguknak elbeszélni: egy bizonyos zsidó városban finom emberek élnek, akiknek az volt a szokásuk...” A történet közepén azonban megakadok. Az asszonyok ideintenek nekem és könyörögni kezdenek: „Kedves, jó Mendala, legyen könyörületes, ne beszélje el...!” Olyan barátságosan mosolyognak rám és olyan ragyogó szemekkel könyörögnek, hogy lágy leszek, mint a tészta és olvadozni kezdek tekintetük alatt. És eszembe jut a fogadalmam, hogy belépek az „onklik” szö-

vetségébe. „Vigyen el benneteket az ördög!” mondom nevetve. Reb Alterhez fordulok és mondom: „Azokat a bizonyos finom embereket gondolom, abból a városból, amelyről éppen az előbb beszéltem. De most nincs kedvem, hogy a történetet elbeszéljem. Vigye el az ördög ezeket az embereket...! Ne vegye rossz néven Reb Alter...”

„Nincs ellene semmi kifogásom, én tölem igazán elviheti az ördög őket. De mitéle dolog az, hogy az embert elbeszélése közepén megállítja, új történettel áll elő, olyan maga fajta históriával!” mondja Alter és a vállát vonogatja. És úgy néz rám, mintha mondani akarná: „Ez is olyan, mint egy lyukas zsák, amilyen igaz, hogy élek, kilenc itcével ömlik ki a beszéd belőle.” „Mintha olyan sürgösek volnának nekem az ő történetei?! Meg tudná valaki talán mondani, hogy egyáltalán mi szükségem van rájuk?” Elitélően int a kezével és megint Fiskehez fordul: „Nos és tovább? Fogd rövidebbre!”

Fiske a maga módja szerint újra neki kezd, én a magam módján segitek neki, Alter pedig a maga módja szerint ösztökéli és a történet így folytatódik:

„Minél több idő telt el, én és a feleségem annál inkább elidegenedtünk egymástól. Azzal a csirkefogóval még bizalmasabb lett és most mindig egymással mentek koldulni, mint valami gróf és grófnő. Most már nem igen tördtem vele, mert minden gondolatomat a pupos kötötte le. Minden pillanatban rágon-doltam. „Tölem akár a sirba mehetek, — gondoltam magamban. Hát csak kolduljatok együtt, amíg szét nem pukkadtok.” Ha véletlenségből találkoztam velük, a fickó gunyosan rámnézett, mintha azt akarna mondani: „Elhuztam neked a talp alá valót, meg lehetsz vele elégedve.”

(Folyt. követhetnek.)

Goga nemzeti parasztpártot akar alapítani

Az újabb fuziók tárgyalások

(Cluj-Kolozsvár, december 19. Az Uj Kelet tudósítójától) A román belpolitikai életnek van egy egészen jellegzetes sajátossága: Az ellenzéki pártok örökös fuziók tárgyalása. Mióta a Bratianu kormány van uralmon, az ellenzéki pártok vezérei állandóan fuziók és kollaborációs tárgyalásokat folytatnak. A tárgyalások rend szerint hónapokig folynak és — eredménytelenül érnek véget.

Eddig a sok kísérlet közül mindössze egy járt eredménnyel. A néppárt Argetoianu frakciójának sikerült fuzióra lépni Jorga demokrata pártjával. Legnagyobb jelentősége lett volna a nemzeti párt és parasztpárt fuziójának, ez a kísérlet azonban több hónapos tárgyalás után agylátászik végleg meghiúsult.

Míg a kamara tülési folytak, az ellenzéki politikusokat főképen a parlamenti vita foglalkoztatja és így érthető, hogy az tülések ideje alatt kevesebb szó esik a fuziók vagy kollaborációs tárgyalásokról. Amint azonban csak néhány napi szünethez jut a parlament, rögtön az új kombinációk egész özöne kerül szünyegre.

A Bukarestből érkező táviratok jelentése szerint most egyszerre két fuzió tárgyalás is van folyamatban. Az egyik a nemzeti párt és az Argetoianu — Jorga fele nemzeti néppárt között kíván fuziót létrehozni, a másik fuzió tárgyalás tulajdonképpen egy új párt alakítására irányul. Ennek az akciónak az elán Goga áll.

Egyes verziók szerint a nemzeti és nemzeti néppárt fuziója befejezett tény. Ezzel azonban Maniu a nemzeti párt végrehajtóbizottságának ülésén kijelentette, hogy a két párt között eddig folyt tárgyalásoknak nem volt hivatalos jellege, mert azokat a két pártvezér nem hivatalos felhatalmazás alapján folytatták le. Bejelentette egyben azt is, ha ezek a magántárgyalások kielégítő eredménnyel fognak végződni, sor fog kerülni a hivatalos tárgyalásokra is.

Ezzel egyidejűleg azt jelentik Bukarestből, hogy Goga tárgyalásokat kezdett a nemzeti párt disszidens tagjaival, az ugynevezett Goldsack-akcióval, akiket meg akart nyerni az Averescu párt részére.

Mint hogy ezek a tárgyalások nem jártak eredménnyel, Goga egy új pártot akar alakítani nemzeti parasztpárt címen, amely párt részére a különböző pártokból elhelyezkedett összes demokrata elemeket igyekszik megnyerni. Goga vállalkozása elé belpolitikai körökben nagy érdeklődéssel tekintenek.

Nemzetipárti körökből származó értesüléseink szerint Maniu Gyula a legelső adódó alkalommal válaszolni fog a kamarában a miniszterelnöknek ama beszédére, amelyben az ellenzéki pártokat a kormánnyal való együttműködésre hívta fel. Maniu ezeket fogja elmondani a kamarában:

„A nemzeti párt tudja jól, hogy az egyes politikai pártok között civilizált viszonyoknak kellene uralkodnia. Az ellenzéknek az a szerepe, hogy a többséget támogassa törvényhozó működésében. Ennek azonban eszenelés feltétele, hogy a kamara többsége valóban képviselje a lakosság többségét, a kormány pedig exponense legyen ennek a többségnek.

Jelen esetben azonban a helyzet nem olyan, hogy az ellenzéknek a kormánnyal való együttműködése lehetséges volna. A hatalmon olyan kormány van, amely utólag szerezte meg a többséget csalással és urnalopással.

Ilyen körülmények között a nemzeti pártnak a kormánnyal való együttműködése teljeseen kizárt dolog.”

* A „Nationala“ általános biztosító társaság Bucuresti igen kedvező feltételek mellett vidéki képviselőket keres — bankoknál vagy magánosoknál — Erdély összes nagyobb városaiban és helységeiben, de leginkább Déva, Alba Julia, Aind, Turda, Carei Mari, Diciosmartin, Teius helységeiben. Ajánlatok megfelelő referenciákkal csakis a eluji vezérnökséghez intézendők, esetleg személyes megjelenés.

Halálra ítélték a hannoveri embermészáros

A tárgyalás utolsó napja

(Hannover, december 19. Az Uj Kelet tudósítójától) A hannoveri tömeggyilkosság ügyében megjött az ítélet. Egy irtózatos embert, akit már régen el kellett volna szigetelni az emberközösségből, akit a katonaság mint nyolcvanaszázalékos idegbeteget bocsátott el kötelekéből, most miután húz egynehány esetben rábizonyították, hogy fiatal emberek életét oltotta ki, a hóhér fog ártalmatlanná tenni. Németország közvéleménye felháborodott ezen a büntetésen, amhez fogható a kriminológia a legkritikus esetben tud felmutatni. A felháborodás a hatóságok ellen is irányul, akiknek módjában lett volna az első néhány eltűnés után kinyomozni a tettest. A büntetés senkit meg nem lepott, magát Haarmant sem, aki a tárgyalások folyamán többször kijelentette, hogy el van készülve a halálra.

Az utolsó tárgyalásról szóló tudósításunkat itt adjuk:

A Haarmann-ügy tárgyalása körül befejezték a bizonyító eljárást. Az eljárás során azonban több kérdés tisztázatlan maradt. Mindenekelőtt több olyan gyilkosság, amikről ez ideig nem lehetett kideríteni, vajjon valóban Haarmann volt-e az elkövetője. Még mindig nyílt kérdés, hogy mi történt azoknak a hulláljával, akiket Haarmann meggyilkolt. Nem tisztázódott Gransnak teljes szerepe a Haarmann féle „gyilkossági üzem“ körül sem.

Súlyosan esik latba az a körülmény is, hogy a rendőrség az eltűnést bejelentő esetek után nem sietett nyomozni és ezzel lehetővé tette a bestiális ember számára a gyilkosságok további folytatását. Nagy felháborodást kelt általában a törvényszéknek is az az igyekezete, hogy védeni akarja a rendőrséget és azokat az újságírókat, akik a rendőrség mulasztásait a törvényszéki tárgyalásokról szóló tudósításaikban kihangsúlyozták, meg akarja rendszabályozni. Megtörtént egy Lessing nevű újságíró-

val, aki tudósításaiban a rendőrség bűnöseinek megbüntetését követelte és az egész nyomozást rendszert kifogásolta, hogy az elnök nyílt úléseken azzal fenyegette meg, hogy megfosztja őt a látogatási jegytől és nem engedi be a tárgyalóterembe.

A mai tárgyaláson a fiatal Witzel esetét tárgyalták. A fiatal embert apja azon a koponyán, amit kiháláztak a Laine folyóból hiányos fogorvorról ismert fel.

E után egy Martin nevű fiatalember meggyilkoltására került a sor. Mind a kető esetében Haarmann beismerte bűnösségét és elmondotta, hogy a meggyilkoltak ruháit eladta.

Haarmann legfiatalabb áldozata Fritz Abelick, egy tíz éves fiú, aki ez év májusában tűnt el. Haarmann, aki nyugodtan beismerte huszonkét ember meggyilkolását, ennél az esetenél makacsul tagadja a reá rótt bűncelekményt. Ezzel szemben több tanu Haarmann elüeu vall, így a gyermek anyja is, aki a bíróság előtt lévő ruhákban ráismert gyermeke ruhájára. Egy másik tanu pedig azt vallotta, hogy a kis Abelick fiút az eltűnés előtt való napon az utcán találta Haarmann lakása közelében. Amikor az aszony megszólította a kisfiút és megkérdezte, hogy hová megy, a gyermek elmondotta, hogy Haarmann bácsihoz, aki könyvet és cukrot ígért neki.

A bizonyítási eljárás ezzel befejeződött. A vád és védelem beazáradnak elhangzása után a bíróság ítélethozatalra vonult vissza, amit nem sokára ki is hirdettek. Haarmann huszonnégy rendbeli gyilkosságban való bűnösségéért halálra ítélték. Gransot egy gyilkosságra való felbujtásért halálra, a gyilkosságokban való segítségért pedig tíz évi fegyházra ítélték el. Ez utóbbi ítéletet azért szabta ki a törvényszék, hogy amennyiben főlebbviteli bíróságok a Haarmann halálos ítéletét megsemmisíténér, a bűnösségét a tíz évet évi fegyházbüntetésre érhesse.

Véres diákattak egy temesvári kávéház ellen

A tüntetők nemzetiségre való különbség nélkül összeverték a Szarvas-kávéház valamennyi vendégét, a kávéház berendezését pedig összerombolták.

A hivatását teljesítő rendőrtisztnak eltörték kezét-lábát

(Timisoara Temesvár, december 19. Az Uj Kelet tudósítójától) A kolozsvári rombolással kapcsolatos tüntetésekkel egyidejűleg tegnap Temesváron is súlyos diákzavargások voltak. Este tíz órakor mintegy ötven-hatvan főnyi diákcsoport hatolt be a Szarvas-kávéházba.

„Afaru ca jidani! Ki a zsidókkal! — kiáltották, majd amikor a kávéház vendégei közül senki sem mozdult el a helyéről, elállták az összes kijáratokat és a magukkal hozott gummi és vasbotokkal ütegetni kezdték a kávéház békésen ülő vendégeit.

A brutális támadás leirhatatlan pánikot keltett a kávéházban. A vendégek fejvesztve igyekeztek menekülni, kitérték az ablakokat, csak hogy hamarabb juthassanak az utcára, de senki sem tudott ép bórel elmenekülni.

A támadás idején alig néhány zsidó vendége volt a kávéháznak, a nemzsidók zsemélyazonosságukat próbálták igazolni, de a diáktömeg nem hederített rájuk és az összes kávéházban ülőket, románokat, magyarokat, svábokat és zsidókat minden válogatás nélkül irtózatosan elverték. Amikor már mindenkinek kiosztották a súlyos ütlegeket, nekiesetek a kávéház berendezésének, összetörték a márványasztalokat, csillárokat, ablakokat, úgy, hogy egyetlen ablak sem maradt épen. A biliárdasztalokat felforgatták és a kávéház bejáratát percek alatt ostromterhez tették hasonlatossá.

A rombolás alatt a kávéházban tartózkodó Creciun rendőrtiszt erőlyesen felszólította a rombolókat, hogy hagyják abba a pusztítást, különben feyverét fogja használni ellenük. Amikor a felszólításnak nem volt fogauatja,

Creciun előkapta zsebéből a revolverét.

— Állj, vagy lövök — kiáltotta. A tüntetők amint megpillantották a revolvert rárontottak a rendőrtisztre, kicsavarták kezéből a feyvert és gummi- és vasbotokkal addig ütözték, verték, míg egyik lábát és karját eltörték.

Amikor a kávéházban elkészültek a rombolással, a kávéház Gerson nevű tulajdonosának szomszédos lakásába hatoltak be, ahol a butorokat a szó szoros értelmében porrá zúzták. A Gerson család ruha- és fehérneműjének egy részét kihordták és az utcára dozták, a másik részét pedig bedobták az illemhelyre.

A rombolás után végre egy egészen csekély számú rendőrzárőr érkezett a kávéház elé, amely azonban teljesen tehetetlen volt a tömeggel. Néhány perc múlva a helyszínre érkezett egy nagyobb katonai osztag, amely az időközben odasiető Radescu főgyéasz parancsára üldözöbe vette a diákokat. A diákok a katonai osztag láttára Gersonék lakásának kitért ablakain keresztül az utcára ugrottak és futni kezdtek. A katonaság mindentűtt nyomában volt a futó tömegnek, akiknek azonban mégis sikerült még a Kovács gyógyszerár összes ablakait bedönni.

Az üldözö katonáknak sikerült huszonöt diákot elfogni, akiket azonban később, minthogy nem volt bizonyíték arra, hogy résztvettek a rombolásban, szabadonbocsátották.

A rombolás során súlyosan sebesültek meg Creciun rendőrtiszt, akinek, mint említettük, karját és lábát törték el, Jeskovits Demeter hatvan éves zenész, akinek egyik lábát eltörték, egyik lábát pedig leszakították, Krebs Ferenc huszonöt-

Lömaan Akkó jegyzések utolsó befizetési terminusa december 29.

Éves festő, Krausz Tódor halványes főpincér és Crarciunescu gimnáziumi tanár. A súlyosan sebesültek között egyetlen egy zsidó sincsen. Ezen kívül húsz könnyebb sebesülte van a véres átlagnak.

Radescu főügyész ma délelőtt a súlyosan sérült Craciun rendőrtitkár et a politechnikumra szállította, hogy a diákok közül ismerje fel támadóit. Minthogy azonban a politechnikum növendékei ma egyáltalában nem jelentek meg az előadásán, a szembesítési kísérlet eredménytelen maradt.

Ma délelőtt Nagulescu ezredes és Stefanescu alezredes, térparancsnok megjelentek a helyszínen és jegyzőkönyvet vettek fel az esetről. A temesvári zsidóság ugyancsak ma délelőtt küldöttséget menesztett Coate prefektushoz és G. Ivanescu tábornokhoz, akiktől a tegnapi események megtorlását és a szükséges óvintézkedések szonnali fogantatását követelték.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

A. I. Déva. Forduljon kérésével a Zsidó Jogvédő Irodához, dr. Klein Mária ügyvéd címén Cluj Strada Sincal 6.

F. M. A vers szép, intenciójában megható, de a gyermeknek még fejlődnie kell.

Sch. S., Carel-Mare Verseket mostanában ritkán közlünk. A helyip rövidesen megindul.

Sp. J., Satmar. Tessék érdeklődni a bukaresti amerikai követségen, ahol készséggel válaszolnak, ha a portót beküldi.

B. A., Sghel. Egy amerikai egyetem részéről kiállított félévesi igazolvány az első főfeltétel a vizumnak.

R. D., Satmar. Kirschnerversammlung Leipzig.

M. B., Betus és L. G., Vseul de sus. Akkor is tanulnia kell, ha nincs talentuma a versírásához. A beküldöttben sok lakkesedés van, de még ki forratlan.

Allandó előfizető. Csak nagyon indokolt és rendkívüli esetekben indíthatunk gyűjtést a lap hasábján.

Ben David. Ebben az évben erre aligha kerül sor.

D. J., Baia-Mare. Csak ugyanazt ismétlíhetjük most is. Önnek csak kijózanodást okozna, ha kivándorolna.

Tadatlan. A kértezett a Joint elnöke volt és nagy érdemei vannak az európai zsidóság körül is.

N. Bileag. Az alsó tanfolyam négy, a felső nyolc körepiuskolai osztályt követel. Négy éves kurzusok lesznek. Harmadik térdésére a Palesztinahivatal ad fölvilágosítást, Cluj, Str. Reg. Ferdinand 48.

Sch. H., Vseul de jos és M. A., Dej. Az amerikai mintavásárra vonatkozó tudnivalókat a Kereskedelmi és Iparkamarák készséggel közlik, ha a választékyet beküldi.

H. I., Petrosani. Tessék kérdésével egyenesen dr. Weissburg Chaimhoz fordulni, Cluj, Str. Reg. Ferdinand 48.

M. I., Sighet. Wenden Sie sich mit Ihrem Wausch an Herrn Dr. Max Klein Advokat, Cluj, Str. Sincal 6.

M., Oradea-Mare. Meg lehet kísérteni. A kárterítés ügyét azonban csak a kormány intézi el. Sikerral nem bíztatjuk.

L. M., Dej. Allami vegyvizsgáló állomás minden nagyobb városnak van. Ezenfelül vegyszerekkel dolgozó nagyobb gyári üzemeknek is, így Kolozsváron a Renner-börgyárnak.

Megszavazták a rendtörvényt

Bukarest, december 19. Jelen'ette annak idején az Uj Kelet, hogy Manca jasil rendőrprefektus meggyilkolásának hatása alatt a kormány szigorú rendtörvényjavaslatot terjesztett a parlament elé. A javaslatot az utóbbi napok eseményeinek hatása alatt a parlament sürgősen tárgyalás alá vette és a törvényt meg is szavazta. Az új törvényt a holnapi Monitorul Oficialban ki is hirdetik.

Max Michelli festőművész kiállítása Kolozsváron

Max Michelli a prágai származású fiatal festőművész, aki jelenleg Fugyivásárhelyen él csendes elvonultságban, negyven itt készült képét állította ki a kolozsvári iparművészeti múzeumban. Max Michelli művészi értékét képzelőereje, invenziós ereiendező tehetsége határozza meg, melyet erős színérzék, klasszikus vonalvezetés tesz eredetivé. Képein, legyenek azok figurális, vagy tájképek, saját benső énjének spirituális sugara ömlenek el. A realitás és a képzelet ellentéteit a művész képein mindig szerencsés kézzel egyenlíti ki. Banális szóval élve: képein élet ömlik el, h. ngulatok és szívaltozatok élete, mely napjaink fantasztikus törekvései közepette megnyugtató hatással van a nézőre.

Bár éles és ragyogó színekkel dolgozik: a kontrasztokat mégis elsimítja és derűs harmóniában foglalja össze a természet változatait. De nemcsak szívrészek, erőteljes spiritualizmusa megkapó, hanem mozgást érzékitő és rögzítő ereje is, amely különösen „Aratók” című pasztelljén jut kifejezésre. E. yes képein csaknem a végsőkig, szinte rajzszerűségig leegyszerűsített eszközökkel érvényesíti kifejező erejét. Így „Öz mester” című képén kifejezőkészsége nemcsak az exteriőr realitását adja vissza: pregnánsan, hanem egy egész élet benső tartalmát is.

Grafikai művein a rajz precizitása megkapó. Tájképei körül különösen egy ési táj hat szubjektivisen. Az öz bágyadt színeit egy ködlapelből halvány konturokban kibukbanó piktör festi a fákra, a mezőre, a dombok lankáira, Téli tájképein a tél zordonsága puha, lehetőszerű szinukbe enyhül át, mintha még a sívár természeti képet is a művész benső lirizmusa szinesítene meg. Általában eredetiség jellemzi Michelli képeit, aki még nem ért el fejlődése tetőpontjára és nem küszöbölte ki művészetéből azokat az ellemondásokat, melyeket később, fejlődése további fokán, szintén harmóniáivá szélesíthet. A. ik a mai diszonáns művészei törekvések közepette a harmóniát, a színek meleg tónusát és mindamellert a modern effektusokat keresik, Max Michelli képeiben igaz gyönyörűséget találhatunk.

(S. I.)

Ujra megdrágult a kenyér és a liszt

Kolozsváron. A városi tanács ma délután ülést tartott a kenyér és liszt új maximális árának megállapítása ügyében. Az ülésen résztvevő Caciula iparkamarai titkár is, valamint a molnárók szindikátusának több kiküldötte is. A molnárók szindikátusai részletes memorandumot terjesztettek a bizottság elé, amelyben rámutattak arra, hogy Temesváron lényegesen magasabb a liszt és a kenyér ára, mint Kolozsváron, holott a kolozsvári piacon a buza ára vagononként ötessel lejjel magasabb, mint a temesvári piacon. A molnárók memorandumá után rámutat arra, hogy a jelenlegi árak mellett körülbelül négyezer lejt fizetnek rá a buza vagonjára. A bizottság helyt adott a molnárók kérésének és az új maximális árakat a temesvári áraknak megfelelően állapították meg. Ezek szerint a fehér liszt ára 18 25 a főzöliszt 17 25, elsőrendű kenyérliszt 17 25, másodrendű kenyérliszt 14 75 lejt lesz kilogramombént. Ennek megfelelően a kenyér ára is drágább lesz. Bukaresti jelentés szerint a főváros tanácsa szintén megállapította az új kenyérárakat és az összes kenyérfajták árát kilónként 2 lejjel emelte.

A román-magyar vasúti tárgyalások eredménye.

Ismeretes, hogy a CFR. és a MÁV. kiküldöttei tárgyalásokat folytattak Aradon a magyar vagonok belöldi használata ügyében. A tárgyalások teljes sikerrel végződtek. Az 1922. strizsai egyezmény alapján, amelyben az utdállamok kedvezőéyes alapon rendezték a tranzitú kocsik költségeit, megállapodtak abban, hogy a CFR. az AV Hungaria-kocsikat egy fordulóra a belöldi forgalomban is korlátlanul használhatja és ezért a napibéren kívül semmit sem fizet. A vasúti kocsik napibéret aranyfrankban állapították meg, a CFR. azonban csak ötven százalékát fizeti a vasúti üzem által megállapított kocsibéreknek. Kötelés azonban a CFR. a kocsikat 15 nap alatt visszatéríteni a CFR. A késedelmes napokra 80 százalékért bért fizet, 21 napon túl pedig meg kell fizesse a bérek teljes

száz százalékát. Tesintettel arra, hogy a MÁV. 600-700 vasúti kocsit küld át havonként, rendelkezhető, hogy ez az egyezés hozzá fog járulni a kocsihány enyhítéséhez.

Amikor Napoleon majdnem angol tengerésztilast lett.

Londonból jelentik: az angol admirális levaltárában egy érdekes levelet találtak, Napoleon levelét, amelyet az angol tengerészhöz intézett. Ebben engedélyt kér arra, hogy behalphenen az angol tengerészet kötelékébe. A kérvény ábtól az időből származik, amikor a fiatal Bonaparte Briennében végezte a hadiskolát és tanárai kiállították neki azt a bizonyítványt, amely szerint Napoleon mint tengerészeti tiszt fnyesen be tudna válni N. poleon gyorsan elhatározta magát, hogy szolgálatait az angoloknak feljájánja. Vajjon milyen irányt vett volna a világ történelme, ha a brit admirális Napolson kívánságát teljesítette volna.

Nem határoztak még a kölni zóna kiűrtéséről.

Parisból jelentik: A „Le Temps” szerint a nagykövetek tanácsa megkapta a német lezerelést ellenőrző bizottság jelentéseit, végleges jelentést azonban még nem kapott. Ezért töves a a bir, hogy a bizottság már határozatot hozott a kölni zóna kiűrtésére vonatkozólag.

Nagy karácsonyi nőika'ap vásár.

Csak dec. 31-ig fűckalapok 275 l. j. Cílinder és bársony kalapok 390 lejtől az

„IDEAL”
kalapüzletben, Cluj, Calea Regele Ferdinand 8. szám. Gólyu-arkházzal szemben.

Mindenkinek érdeke,

hogy összes férfidivat és női kalapszükségletét szerezze be az

„Old England”

Cluj, Regele Ferd. 22. szám alatt tartandó hatóságilag engedélyezett

végelárusításon.

Teljes üzletfelosztás!

Férfi raglán . . . lej 2650
Férfi öltöny . . . lej 2400
Férfi nadrág . . . lej 850

Katz & Mendel
Cluj, Piața Unirii No 10.

Férfi raglán . . . lej 2650
Férfi öltöny . . . lej 2400
Férfi nadrág . . . lej 850

Szid
Nyo
20-ikon
földön
megszül
Jákob A
merik, n
Mendele
vígés.
snít, má
a zsidó
az az ir
nagyobb
alatt bef
Nagy és
hetségü
előtti em
Smolensz
Isten keg
örök ké ne
héber irod
mind csak
a megjelje
irodalom
nyelvel és
sebb az, h
gém lett
mindeneset
fűk” a ci
évek nagy
egész zsid
zsidóságot
oldalón a
oldalón a
egy látszó
zelem palm
program, a
tőán szép é
elő nyelvén
nyelvet szép
emelni mag
az általános
raisták rom
nyelvhez, a
beszéltek és
tuel-osztály
És Mend
áthátva, az
héber nyelvve
meg párat ar
átított belle
dern héber i
héber nyelv
A zsidó
nagyobb tért
cionizmus hó
nyelv kultusz
dicsőségének
deiben megad
nagy szerelme
bátran irhatot
a héber nyelv
lett. És az ag
illette at jiddi
nyelvve. De m
hanem visszaü
gordolkodott a
és most a hébe
közösei ugy h
ruháját levétkö
Élete utolsó sz

...a jasil rendőrprefektus...
...ezt a parlament elől...
...en tárgyalás alá vette...
...n ki is hirdetik.

Zsváron

...özükkel érvényesíti ki...
...ter" című képen kifeje...
...steriőr realitását adja...
...gy egész élet benső

...precizitása megkapó...
...gy ésszi táj hat szobij...
...eit egy ködlapel alól...
...khanó piktor festi a...
...nkáira, Tali tájképein...
...szertű színűbe emyál...
...észei képet is a mű...
...iténé mag. Általában...
...képeit, aki még nem...
...és nem küszöbölte ki...
...mondásokat, melyeket...
...szintén harmóniává...
...onásns művészei tö...
...iát, a színek meleg...
...dern effektusokat ko...
...a igaz gyönyörűséget

(s. l.)
...arra, hogy a MAV...
...t havonként, remél...
...hossz fog járulni a

...jdnem angol ten...
...jelentik: az angol...
...rdékes levelet talál...
...a angol tengerő...
...lyt kér arra, hogy...
...et kötelésbe. A...
...nik, amikor a fiatal...
...a hadiiskolát és...
...izonyítványt, amely...
...zeti tiszt f-nyesen...
...voraan elhatározta...
...oloknak feltétele...
...a világ történelme...
...kivánságát teljesi-

...kőlni zóna ki...
...A „L. Tempa“...
...megkapta a német...
...entéseit, végleges...
...Ezért téves az...
...rosatot hozott a

Lapvásár.

Cilinder és bór-
az

Regele Ferál-
zal szembe.

nek
e,
és női
be az

nd'

22.
sági-

son.

ás!

HIREK

...Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánátsági zsidóság...
...napilapja
...szerkesztők: Gianszalay János és dr. Marton Ernő.
...felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő.
...az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás meg-
...jelölésével engedjük meg.
...előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei,
...félévre 460 lei, egész évre 850 lei.

A mai naptár

Szombat

5685 Kiszlev 23.

1924 december 20.

Szűdra: Vajésév. Ujholdkihirdetés.

Nyolcvannyalc éve annak, 836 év december 20-án, egy zimankós téli estén, messze litván földön egy Kopyl nevű kicsiny orosz városkában megszületett a modern héber irodalom. Salom Jákob Abramovics, vagy ahogyan írói nevén ismerik, mindent, ahol éltél élő zsidóság lakik: Mendele Moicher Szofurim. Mendele a könyvesvígé. Az az irógárda, amely köréje csoportosult, más nevet adott neki. A nagyapó. A héber. A zsidó irodalom nagyapja. Végzetlenül jelezte az az irodalmi pályafutás, amelyet ez a legnagyobb héber elbeszélő hosszú írói működése alatt befutott. Előtte is voltak héber írók. Sőt. Nagy és világirodalmi relációkban is kiváló tetszésű költők sorát tudja felmutatni a Mendele előtti emberöltő héber irodalma. A két Gordon, Smolenszky, Schapiro, Imoer és még egy csomó isten kegyelméből való író és költő, akik mind örök névzetessé tették a nevüket az újjáéledő héber irodalomban. De ezek az írók és költők mind csak előfutárjai, csak áhítói voltak annak a megújulásnak, amelyre a héber nyelv és irodalom csak Mendele Moicher Szofurim regényeivel és elbeszéléseivel lendült. És a legérdekesebb az, hogy Mendele csak írói pályájának végén lett héber íróvá. Az első regénykísérletét mindenesetre héber nyelven írta meg. „Apák és fiúk” a címe ennek a regénynek. De a hetvenes évek nagy irodalmi forrongása, amely szinte az egész zsidó ságon végig hullámozott, az intellektuel zsidóságot két nagy toborra szakította. Egyik oldalán a héber nyelv rajongói állottak, a másik oldalán a jiddis nyelv harcosai. És már-már úgy látszott, hogy a jiddis nyelv viszi el a győzelem palmoját. Az a politikai és kulturális program, amelyet a jiddisizáltak vallottak, csábítóan szép és népszerű volt. A néphez a saját élő nyelvén színi, a megvetett zöggel a jiddis nyelvvel széppé tenni és a népet a saját nyelvén emelni magasabb kultúrára. Mi lehetett ehhez az általános emberi programhoz mérten a hebraisták romantikus ragaszkodása ahhoz a héber nyelvhez, amelyet a nép széles rétegei már nem beszéltek és amelyet csak a magasabb intellektuel-osztály tudott élvezni.

És Mendele, a jiddis nyelv kulturmissziójától áthátrva, az első héber regénye után szakított a héber nyelvvel és azonnal jiddis nyelven jelentek meg páratlanul szép, r gyogyó zsidó humorral átitott belletrisztikai művei. És mégis, a modern héber irodalom megalapítója, sőt a modern héber nyelv kialakulása az ő nevéhez fűződik.

A zsidó nemzeti eszme, a cionizmus egyre nagyobb tért h di ott a zsidó tömegekben és a cionizmus hódításával karöltve haladt a héber nyelv kultusza is. Jiddis írói pályájának és költői dicsőségének csak pontján, életének utolsó esztendeiben megadatott neki, hogy visszatérhesen elsősorban a héber nyelvhez. Most már bátran írhatott hébrül, nem romantika volt az: a héber nyelv a nép széles rétegének élő nyelve lett. És az agg Mendele, a nagyapó, saját magáért a jiddis nyelven megjelent műveit héber nyelvre. De milyen héber nyelvre! Nem átitte és nemem visszaillesztés volt az. M rt Mendele héberül gondolkodott akkor is, amikor jiddis nyelven írt és most a héberre visszautat tett költői megnyilatkozásai úgy hatottak, mint az idegen, szürkénarhaját levetkőzött, örök szépség kinyilatkoztatás. Élete utolsó szakában csak héberül írt. Stílusa

UJ KELEV

tel esen elátó volt az előtte működött héber írók bibliai, antik veretű heberségéül. A mindennapi prózai élethez alkalmazkodó héber nyelv Mendele Moicher Szofurimmal kezdődik, ezen az élő héber nyelven írta csodálatos humoru regényeit, amelyeknek egyikét, a „Sánta Fiské”-t az Uj Kelet éppen most közli hű fordításban.

— Rabindranath Tagore súlyosan megbetegedett. Buenos Airesből jelentik: Rabindranath Tagore, a nagy hindu költő és író, aki az utó jött Délamerikába, hogy itt felolvasásokat tartson és a béke eszméjének propagandát csináljon, súlyosan megbetegedett. A költő valószínűleg délamerikai turizmát kénytelen lesz feladni, úgy, hogy az orvosok is ajánlották a klíma miatt Délamerika elhagyását.

— A francia szocialisták félévvel akarják leszállítani a katonai szolgálati időt. Parisból jelentik: A francia hadsereg fegyelmi szabályzatába új pontot iktattak a fejezbevalók hatalmi visszaélésének megakadályozására. A pont szerint „minden feljebbvaló alárendeltjével szemben tartozik jóakarattal viselkedni, érdekeit meg kell hogy védje és olyan viselkedést kell vele szemben tanúsítania, amelyen a hazát védő fegyvertárasokat rangfokozati megkülönböztetés nélkül megilleti.” A szocialista párt új törvényjavaslatot akart a parlament elé terjesztetni az általános szolgálati idő félévvel való leszállítására.

— Délamerika sem engedi bevándorolni a japánokat. Nagaszakiból jelentik: A japán területére kinevezett összes brazilai konzulok szigorú utasítást kaptak, amely szerint japán állampolgárnak a jövőben braziliai vízumot semmiféleképp a braziliai belügyminisztérium előzetes engedélye nélkül nem lehet kiadni. A szigorú rendelkezés oka az, hogy az új amerikai bevándorlási törvény életbelépésekor Japánból minden kívándorolni kívánó Délamerikába, főleg Braziliába ment.

Avivá r!
rendeztetek Channuka-bálta K.K.L. javára.
Ba-issziák!
rendeztetek Makkabeus-ünnepélyeket a K. K. L. javára.
Geire M zrachisták!
rendeztetek ünnepélyes Channuka-mécs gyújtást a K. K. L. javára.

— Kanadába kilenczagu korbaccsal büntetik a kokainkereskedőket. Montrealból jelentik: A tengerészek kileccá, a mcsba néven különösezerü korbáccsal használtak volt az engedetlen matrózok büntetésére. Ez a fajtája a korbáccsal azonban már rég elűnt a használatból. A kanadai parlament egyik legutolsó határozata azonban visszállította a kilenczaru macska használatát, amennyiben a kokainnal és más illyenszerű büntő hatással mérgezők kereskedőket a kilenczaru macskával való megkorbácsolással bünteti. A magyar parlamenten kívül ez az egyetlen törvényhozás, amely a veréssel való büntetést törvényesen szentesíti.

— Tíz a belgrádi pályaudvaron. Belgrádból jelentik: Tegnap reggel a belgrádi vasúti pályaudvaron tíz tüzet ki, amely hamarosan terjedt. Ezzel felhét órákor a padláról robbanás hallatszott, majd hirtelen lángok törtek ki a háztetőn. Azonnal éreztették a tüzoltókat, akik egész délelőtt és délután dolgoztak, míg a tüzet eloltani sikerült. A tüzet a kéményből kipattanó szikra okozta, amely a padláson lévő kis meunységű robbanóanyagot felrobbantotta. A kár meghaladja a 200.000 dinárt.

* Közygylési meghívó. A Kolozsvári Magyar Zenekonzeratórium f. hó 20-án (szombat) est: 7 óráor Pata Uoirii 23 sz. I. emeleti helyiségében rendez közgyűlést tart, melyre a pártoló és működő tagokat ez uton is meghívja az Elnökség.

* Dr Radnay és Fényes Janka tánciskolájában a Pátria (volt P.rk) kávéház emeleti termében 21-én és minden vasárnap valamint karácsony első és másodnapján (csütörtök 25 és péntek 26-án) d. u. 4-8 óráig koszorudéltánn. Egész nap magánórák és kolozok háznál is. Megkezdett kolozokba még beiratkozni lehet.

— Szabadlábba helyezték a nagyváradi diákverekedésekből kifolyólag letartóztatott három zsidó fiatalembert. Jelentette az Uj Kelet, hogy a legutóbbi nagyváradi diákverekedésekből kifolyólag Catana rendőrprefektus három zsidó fiatalembert, névszerint Schütz Józsefet, Balkányi Audort és Urán Lászlót előzetes letartóztatásba helyezte, akiket a kolozsvári hadbíróshoz szállítottak át. A hadbíróshoz, dr. Klein Miksa intervenciójára ma szabadlábba helyezte a fiatalembereket, mert a vádat nem látja oly súlyosnak, hogy a főtárgyalásig a fiatalemberek zűkéséből kizárva tartani.

— Nem vált be az új amerikai kivándorlási törvény. Washingtonból jelentik: A bevándorlási hivatal jelentése szerint az új bevándorlási hivatal életbelépése óta a bevándorlók száma csak emelkedett. Mert míg azelőtt Kelet Európából és J.pánból többen vándoroltak be, mint most, a többi államokból bevándorlók száma nem volt akkora, mint ahogy azt a törvény maximumnak megengedte, míg most például Mexikótól és Németországból is a teljes maximális szám vándorol be. Sőt van róla, hogy az e szerint be nem vált bevándorlási törvényt revideálni fogják.

— Házasság. Beck Eszter és Schenk József f. hó 18-án Clujon házasságot kötöttek.

— A karácsonyi forgalom lebonyolítása. A napokban megkezdődnek a karácsonyi szabadságok. Diákok, tisztviselők és munkások a napokban tömegesen fognak utazni hozzátartozóikhoz. A karácsonyi forgalom lebonyolítása a vasutiszolgálatot nehéz feladat elé állítja illetékes helyen szűrt információk szerint a C.F.B., amely még mindig vagyonhiánnyal küzd nem tud menetrendekiváll személyszállító vonatokat beállítani és a mostan forgalomban lévő vonatokat bonyolítják le ezt a rendkívül személyszállítást is. Ajánlatos mind az utazók, akiknek nem kell feltétlenül utazniuk és utjukat későbbre is elhalasztatják hogy e napokon ne terhelék meg a személyvonatokat, melyek amagys társadogosan zűrfolva lesznek hazatérő diákokkal.

— Cserkészkiállítás. Vasárnap, 21-én veszi kezdetét a clujai Terbut gimnázium cserkészcsapatának kiállítása. Egész évi szorgalmas munka után most lépnek a nyilvánosság elé cserkészcsapatok, hogy számot adjanak eddig elévzett munkájukról. Az ünnepélyes megnyitót délelőtt 10 órákor lesz, amelyen csak a meghívottak vehetnek részt. A közönség részére a kiállítás csak 11 óráor veszi kezdetét és tart este 8 óráig. A kiállítás nyitva van 28-áig naponta délelőtt 9-1-ig és délután 3-8-ig. A kiállítás a Terbut gimnázium Str. Gen. Berthelot (Eötvös utca 8 szám) termében lesz.

— Egymillió frankot nyert huszonöt perc alatt. A párisi lapok feltűnő helyen közlik a cannesi játékkaszinó szenzációját. A kaszinóban Davidsohn, amerikai gyáros huszonöt perc alatt a baccarat asztal mellett egymillió francia frankot nyert. A nyereségre úgy tett szert, hogy bankot adott és huszonöt perc lefordása alatt tízszer egymásután nyert ötése volt. Jellemző a játék nagy stílusára, hogy amikor a tizenegyedik ütésnél a játékosok nyertek, a bank hátszázszáz frankot tette ki. Még így is az eredeti bankon kívül kerekken egymillió nyereséget vitt el a bankot adó Davidsohn.

* Husz francia könyv háromszáz lej, 1400 oldal, illosztr., a legjobb szerzők. Ezenkívül is minden francia könyv, revü kapható Lepege könyvkereskedésében, Cluj. Jegyzék ingyen. Postázás prompt.

* Tisztelettel értesitem az érdekelteket, hogy a bucaresti Luther sör és a derecsyeyi eredeti Czell sör egydárnisását Kolozs, Szolnokdoboka, Beszterce-naszód és Torda-aranyos megyékre átvetttem és a sörök árusítását még a szezon b. állta előtt megkezdtem. Ezzel az említett megyék székvárosai és járásai részére rakárosokat keresek. Dukász Jenő a Bo.nár és Szántó R.T. volt igazgatója, Cluj, Str. Bucovina 28.

* Ifjusági, képes, mesés, továbbá minden nyelvű irodalmi és tudományos könyvek óriási választékban, előnyös árban Lepagenál, Kolozsvár. Jegyzék ingyen. Postaezpedicció prompt.

* Ügyvédi hír. Dr. Francovici Jenő ügyvéd Bucuresuban irodáját Strada Franklin 5. sz. alól Strada Bradului 8. szám alá helyezte át. Telefon: 37-58.

* Remek zsebnaptárak, agendák, tárcastb. naptárak Lepagenál, Kolozsvár. Zsebnaptár vászonban 20-24 lej, bőrkötésben 45-65 lej.

Divatós nőikabátok végleges kiárúsítása mélyen leszállított. **minden elfogadható áron.** **URANIA áruház** Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 34. Urania-mozival szemben. Sirocco 168

KÖZGAZDASÁG

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara működésének kritikája

Irtta G. Romanovici, a kolozsvári Sfatul Negustoresc vezetőlkára

Alábbi cikke, amelynek szerzője a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara működését bírálja, szerzőjére való tekintettel készséggel adunk helyet, nem annak megállapításával nem értünk egyet.

A Sfatul Negustoresc mozgalma, bármilyen formában nyilatkozzanak meg azok, a gazdasági függetlenség elérésére és arra irányulnak, hogy a mi osztályunk és a fogyasztó között megértő és harmónikus kapcsolatot létesítsen. És ez tagadhatatlanul egyike a nagy társadalmi problémáknak, amely mindnyájunkat egyformán érdekel és éppen ezért úgy kell nyilvánosság elé hozni amint van és nem az egyéni érdekek szemszögéből nézve. Bármilyen egyesület, szervezet csak akkor működhet eredményesen, ha annak vezetői tudatában vannak kötelességeiknek és ha az egyesület céljához kötött általános érdekek vezetnek.

Úgy hiszem, kimondhatom, hogy a Sfatul Negustoresc minden eddigi akciójában ezen kvalitások túlnyomó részének bizonyítását szolgálta és hogy bármilyen probléma került eléje megvitátás végett, azt mindig professzionális és mindenek felett általános érdekek szempontjából bírálta el.

Úgy fogtuk fel a dolgot, hogy egyesületünk jobban konszolidálódhatik, ha igazságos ügyekben — még saját tanzsainkkal is — fejttünk ki aktivitást és az általános érdekeket elégtjük ki, mert ha csak reklamációs irodának szolgál és többé-kevésbé igazságos egyéni ügyek védelmével foglalkozik, minden bizalmat elveszt.

Ezért tiltakoztunk olyan törvényes immoralitások ellen, amilyen a kényszeregyezés is és nem vagyunk hajlandók fedezni azokat sem, akik a törvény hiányosságainak védelme alatt, erkölcsi skrupulusok nélkül használják ki a rászorultakat.

Távol attól, hogy valakinek a diszkreditálását keressék, vagy hogy rendkívüli erőforrásoknak tűntessék fel, vagy bonasztára törekedjenek, kötelességünk a valóságot megállapítanunk minden körülmények között és meggyőzni tagjainkat, hogy ne hagyják magukat szenvedélyektől és érdekektől elvakíttatni, hogy

A brailai malmokban megkezdődött a rekvirálás. Brailából jelentik: A brailai polgármester a kormány felhatalmazása alapján elrendelte a gabonaművek és liszt rekvirálását. A katonai hatóságokkal egyetértően, minden malom elé néhány katona ért állítottak és ezek aszisztálása mellett folytatta a városi hatóság a rekvirálásokat.

Hulladékfeldolgozógyár Aradon. Aradról jelentik: A vízművek igazgatósága azt az ajánlatot tette a város tanácsának, hogy az eddig használaton kívül lévő hulladékfeldolgozó gépek beállításával létesítsen a város egy gyárat hulladékok feldolgozására. A gyár anyag, táplálást és más dolgokat is gyártana. Hír szerint a városi tanács rövidesen foglalkozik az előterjesztéssel és a gyárat részvénytársaság formájában akarja megvalósítani, részint idegen tőke bevonásával.

A jugoszláv cukoripar válsága. Belgrádból jelentik: Dr. Surmin kereskedelmiügyi miniszter tegnap hosszabb tanácskozást folytatott Sztanice közlekedésügyi miniszterrel, aki előtt kifejtette, hogy a jugoszláv cukoripar ma súlyos válsággal küzd. Az első lépés volna, hogy a cukorgyárak helyzetét megkönnyítsék, ha a cukorszállítmányokra külön, kedvezményes vasúti tarifát állapítanak meg, mivel a mai tarifa mellett a Magyarországról importált cukor lényegesen olcsóbb, itt a bel-

ne mondhasák azt rólam, hogy öntudattal nem bíró szervezet vagyunk és despotikus vezetésre van szükségünk.

A kamarai közgyűlésen a mi megbeszéléseink visszhangja volt Aldica felszóalása és csak dicséret illeti azért, hogy mindnyájunk által helyeselt kérdéseket ott is szóvá tett.

Nem hiszem, hogy valaki támadónak minősíthetne azért, mert megmondjuk, hogy akkor, amikor egy intézménynek, amely az összes termet és szétosztó gazdasági szervezeteket képviseli, minden alkotó eleme öröklődik, győtrődik, hogy nyu od és tisztelése, munkát és fejlődést biztosítson magának és amikor a többi kerületek hasonló szervei morognak és dolgoznak, akkor ez az intézmény — a helybéli kereskedelmi és iparkamara — úgy gondolja, kamarai vezetőknek lenni azt jelenti, hogy felemelkedik a kamara összehívását képező elemek fő és hogy a kereskedelmi kamara öröksége a vezetőknek, a választmánya csak fikció, hogy az ő szerepük egy önálló hivatalos szerv szerepe és így következtetés bármi mozgalom, amely őt nem zavarja, nem tartozik az ő működési körébe.

Vajjon lehetséges-e egy olyan nagy akció, amely például a mintavásár kérdése, a tagok megkérdezése nélkül megcsinálni, hogy vajon alkalmas-e az idő arra, meg van-e a lehetőség az erkölcsi sikere, amelytől a mi gazdasági működésünk és feloldásunk függ és hogy különböznek egy közönséges országos vásártól. És vajon lehetséges-e a beszámolót úgy csinálni, ahogyan itt történt, hogy ellenőrzés és részletes ismertetés nélkül egy egyszerű jelentés felolvasása útján hagyasson jóvá a közgyűléssel egy ilyen fontos dolgot?

A kamara költségvetése évről-évre nő anélkül, hogy számot vetnének az általános adott fizetésekkel és inkább egy fénytűző szervezet képt mutatja, mint egy takarékos kereskedőből és iparosokból álló szervezetét.

Szóvá kellett tennem a fentieket, nehogy a mi szervezetünket is, amely éppen a közéleti erkölcsösség elvét hívja minden vonalon megvalósítani, azok közé számítsák, akik tulajdonoson keveset törődnek tagjaik érdekeivel.

földön, mint a jugoszláv gyárak termékei. A cukorgyárak válságos helyzetéhez hozzájárul ezenkívül még a turhetetlen pénzhány, ami miatt a gyárak képtelenek még a termelőknél nagymennyiségben levő cukorrépatészleteket megvásárolni. Amennyiben ezen a téren a kormány nem segít a cukorgyáraknak, úgy az a vezedelem fenyeget, hogy nagymennyiségű cukorrépa fog feldolgozatlanul kárba vészni, ami nemcsak helyrehozhatatlan gazdasági kár lenne, hanem félt, hogy igen érezhető cukorhiány is von maga után. A kereskedelmi miniszter véleménye szerint a cukorgyárak kölcsönhöz juttatásának legegyszerűbb módja hesszálalékos állami inverztaclós paprok lemlar dírozása volna, amit egyébként a kormány egyszerű már klatásba is helyezett.

Miért szüntette be üzemét a dicsőszentmártoni nitrogéngyár. Dicsőszentmártonból jelentik: Megirta már az Uj Kelet, hogy a dicsőszentmártoni nitrogéngyár beazüntette üzemét és 700 munkását elbocsátotta. Iletékes helyen nyert értesülésünk szerint az üzembeszüntetés azért történt, mert a gyár nem tudott elég vagonokat kapni nyersanyag szállításához.

A bánági gabonapiac árai. Temesvárról jelentik: A temesvári gabona- és terménypiacra a mai árak a következők: Bánági buza 1120—1125 lej, regáli buza nincs piacon, temgeri 434—440 lej, zab 580 lej, takarmány-

arpa 640—650 lej, árpa vitor, köles 450 lej, repce 1100 lej, rökmag 1000 lej, napraforgó mag 800 lej, mély rökmag, ab temesvári állomás Muhar nagy mennyiségben van, de egyáltalán nem keresik, még ajánlatot sem kérnek s így az ár meg nem is alakíthatott ki. A buza ára újabb emelkedést mutat, dacára annak, hogy a malmokou kívül vásárló nincse. Gatonakereskedő körök szerint az emelkedés itt még nem érte el a végső fokot s nem tulajdonoson hosszú időn belül oly magas árat fog a buza elérni, amilyen Romániában még nem volt. A kínálat nagyon tartózkodó.

A mai valutapiaca

A mai napon tovább lanybul a deii apice. Az egész vonalon tüzet elenség dominált és kitések csak elvettve fordultak el a következő árfolyamokon: Osztrák korona 362—366, magyar korona 375—380 csek korona 5 85—5 90, francia frank 10 40—10 50 svájci frank 37 70—37 60, dollár 195 00—195 00, angol font 912—915 00, olasz lira 8 45—8 55.

Valutapiac december 19 én:

Bukaresti Valuták: Napoleon 730.—, marka 46 00, leva 130 török lira 93 font sterling 862, francia frank 10 65, svájci frank 36 50, olasz lira 850, drachma 320, dinár 275.—, dollár 190 00, magyar korona 35 00, osztrák korona 29 00, magyar korona 27 00, csek korona 570.

Zürich Nyitási—Zárlati Berlin 123 00—122 90, Amsterdam 208 40—208 40, Newyork 516 50—516 25, London 2428 50—2428 50, Paris 2765 00—2767 50, Milano 2200 00—2208 00, Prága 1567 50—1567 50, Budapest 70 00—70 00 Belgrad 770 00—770 00 Bukarest 262 50—260 00 Varso 99 50—99 40, Bécs 72 75—72 70.

Párisi tőzsde: Bukarest 945, Zürich 361 00.

Lloyd 3160

Ing

és fehérnemű-
confectionálás

kereskedők és magánfelek-
nek, saját valamint
idegen anyagból.
Kittinó szabás, elsőrendű
kivitel. Olcsó árak!

Gabriel **PAPP** Gábor

uridivatüzlet és fehérneműüzem

Cluj, P. Unirei 8.

Timisoara, Cetate

HASZNALJON
CSAK
"DURA"
ELEMÉKET!

"ARTA"
Januári kiállítására
eladásra szánt műtárgyak és régiségek be-
jelenthetők naponta 9—1-ig és 3—7-ig
Cluj, Strada Avram Jancu 3 sz. alatt.

Modern ruhafestés, tisztítás CINK-nél, CLUJ

Lloyd 3022.

Legelőnyösebb u. m. Borsalino, Ita, Gyukits, Hückel kalapkülönlegességek, karácsonyi nyakkendők, keztyűk, zsebkendők, sálak, gallérok stb.

Gabriel **PAPP** Gábor
Cluj, Plata Unirii 8. Mérték szerint!

Pazar választék kész uralingekben és fehérneműekben.

Felelősség mellett. Kedvezményes árak

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ ÉKES MŰVÉSZETE
 Szombat d. u. fél 4-kor: Morfium (Tárai Ferenc föllépésével, mérsékelt helyárakkal, sorozat 175)
 Szombat este 8-kor: Asszonyáldozat (3-odszor, Tárai Ferenc föllépésével, premi-helyárakkal, napi bérlet 46 szám B, sorozat 176)
 Vasárnap d. u. fél 4-kor: Vasgyáros (Tárai Ferenc föllépésével, leszállított helyárakkal, Sorozat 177)
 Vasárnap este 8-kor: A szerelem vására (Tárai Ferenc hucsu-föllépése, premier-helyárakkal, napi bérlet 48 szám B, sorozat 178)
 Hétfő: Asszonyáldozat (Ujesség 3-adszor, Tárai Ferenc hucsu-föllépése, Premier-helyárakkal, napi bérlet 47 szám A, sorozat 179)
 Kedd: Az agyagember lázadása (Opera-ujdonság először, utána Tartuffe. A Moliere-cyklus 4-sziki előadása. Premier-helyárakkal, premierbérlet 27 szám, sorozat 180)

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó. Szombat, dec. 20. Premier. *Bella Donna.* Egy méregkeverő nő története, 6 felvonásban. Főszerepben Pola Negri és Conrad Nagel.
Urania-mozgó. Szombat, december 20. Premier. *A 77. számú express rémél.* Szenzációs amerikai cowboy dráma. Főszerepben az amerikai vakmerő levas William Hart.
Apollo-Mozgó. Szombat, december 20. *Hajsza az örökségért.* Szenzációs amerikai kalandordráma 5 felvonásban. Főszerepben Jack Wylong.

I- a lábszárvédőt

olcsón és pontosan szállít postán utánvéttel
Motisan Mihály
 szíjgyártó, Cluj, Strada Manasturului No 45

LADAGYAR

Mindennemű ládákat és fadobozokat összegegyeztetett és szétcsomagolt részletekben megrendelésre azonnal készít és bárhol szállít a legolcsóbb áron
Bajovics és Lebovits fakereskedés és Ladagyár
 Cluj, Strada Cernăuți (volt Kajántól-ut) 1 sz.

NYILTTÉR

rovatban közölték a szerkesztőség semmi-nemű felelősséget nem vállal

Eolhivás!

Egy ügytelen átveszi a careil-mari „Román Király” kávéházat, melynek bérlői Weisz Sándor és Fisch Ignác urak. Felhívom azon üzlet hitelezőit, hogy követeléseiket nálam 8 nap alatt jelentésk be, mert később jelentkező hitelezőket nem veszek figyelembe.

Careil-Mari, 1924. december 15.
 Dr. Pop Cornél, ügyvéd

★

Kölni vizek minden illatban, literes üveg 115.- lei

verseny ár a Rózsa M. ROYAL DROGERIÁBAN

Cluj, Plaşa Unirii No. 26

★

R. Mosse 32

Telefon 12-29. „Rador” No 2398

BUZETZKÓ utóda

F. Kuck

Cal. Reg. Ferdinand No 2.

Szövet, vászon, fehérenemű, harisnya, flanel, bélysárak és paplan nagyraktára.

Vaskereskedők és gyárosok! Legjobb, legolcsóbb bevásárlási forrás: ruha-, beton- és fazonvas, mindennemű lemezek, fémek és félkész-gyártmányok, gáz- és forrasztók, oszvarárak (Bravillier & Urban) műszaki cikkek stb. stb. Ea-grös

L. NACHT Societate In nume colectiv

Központ: Bucuresti, Strada C. A. Rosetti No 7,

Fiókok: CLUJ, Str. Memorandului 20. Telef. 6-53.

Arad, Braşov, Galaţi, Oradea-Mare, Timisoara, Wien, Paris. — Táviratcím: METALNACHT.

A közkedveltségnek örvendő **Főraktár: CLUJ, Strada Dorobanţilor No 11.**

GLORIA tápsör

ismét kapható.

Turdai Sörgyár Rt. Gyár: Turda

A LEGJOBBÁK OTTOGAGEL TEASÜTEMENYEI

Tekintse meg
 vételkötelezettség nélkül
gyermekjáték kiállításunkat!

A nagyközönség figyelmébe ajánljuk a

Parisien
 áruház november és december havi árjegyzékét:

- I. Rövidáru osztály:**
- 1 pár kötött női harisnya, minden színben 32
 - 1 pár la flor női harisnya, minden színben 58
 - 1 drb gyerek-zsebkendő 7
 - 1 drb himzett zsebkendő.... 13
 - 1 pár jó meleg női keztyű.. 60
 - 1 drb jó minőségű női ing . 110
 - 1 drb gyerek alsó trikó I-a.. 118
- Leányka-, fiu-ruhák, női kötények, leányka kötények, női gloth alsó szoknyák, ruhadiszek, csipkék, virágok a legolcsóbb árban beszerezhetők.

Teljes menyasszonyi- és babakelengyék a legolcsóbb árakban kaphatók.

- II. Férfidivat osztály:**
- 1 drb lodenkalap 185
 - 1 drb olasz nyulszőrkalap .. 466
 - 1 drb nyakkendő 12
 - 1 pár sokni 25
 - 1 drb lány rips gallér..... 20
 - 1 drb gyapjutrlikó férfiing .. 198
 - 1 pár trikó bélelt keztyű.... 65
 - 1 drb zsebkendő 15

Férfi ingeket mérték után a legszebb kivitelben készítünk.

Botok, ernyők, kézelőgombok stb. a legolcsóbb kivittől a legfinomabbig.

- III. Porcellán, üveg és kékedény osztály:**
- Vizespohár..... 5
 - Csésze, aljjal, jó minőségű.. 24
 - Duplaerős tányér 20
 - Duplaerős dessert..... 15
 - 6 személyes ebédlőkészlet .. 1300
 - 6 " kávékészlet 455
 - 6 " feketekávékészlet 310

Mosdókészletek, gyorsfőzők, vasalók, rézkarnisok, nipppek legolcsóbb áron kaphatók.

IV. Gyermekjáték, bőraru, bőrönd és gyerekkocsik osztálya:
 Gyermekjáték és bőraru osztályainkon gyermekkocsik, ridikülök, bőröndök igen nagy választékban kaphatók!

Tekintse meg vételkötelezettség nélkül gyermekjáték kiállításunkat!

24 december 20
 450 lej,
 napr-forgó,
 ab temevári
 régtén van, de
 árajánlatot sem
 is alakíthatott
 edést mutat, de
 ou kívül vásárló
 szerint az emel-
 v-gső fokot a
 beül oly magas
 en R. mániában
 gyon tartózkodó.
api ea
 yult a dei apise.
 eg dominált és
 elő a következő ár-
 862-866, magyar
 85-590 francia
 37 70-37 61,
 toni 91x-915 00.
 er 19 és:
 on 780.-, márka
 font sterling 862,
 k 36 50, olasz lira
 5.-, dollár 190 00,
 orona 29 00, magyar
 0,
 in 123 00-122 90,
 Newyork 516 50-
 3 50, Paris 2765 00-
 -2208 00, Prága
 0-00 70 00 Belgrád
 2 50-260 00 Varso
 2-70.
 945, Zürich 361 00.
g
emü-
nalás
 gánfelek-
 lamint
 yagból.
 elsőrendű
 áruk!
P P Gábor
 héneműüzem
hirei 8.
Cetate
RA
ELEMÉKET!
TA
állítására
 yk és régiségek be-
 9-1-ig és 3-7-ig
 Jancu 3 sz. alatt.
UJ Lloyd
 3022.
Felelősség
mellett. Kedvez
ményes árak

APRÓHIRDETÉSEK

Ágyszeri közlésnél egy szó 5-ös, vastag betűvel 6 lej. Legnagyobb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény

Vállalat kibővítéséhez 250-300.000 lejmel társ keresetűk. Nagy jövődelem biztosítva. Cim kiadóban. 8306

Berkovitsné
Orth. **בית** vendég-
löje Oradea-Mare,
Str. Nicolai Jorga
(Zöldfa-utca) 19. El-
sősorú konyha.
Mérésékelt árak!

Elsősorú munkaerő-
vel rendelkező fűszer, ve-
gyes kereskedő segéd ál-
lást nyerhet. Esetleg tel-
jes ellátással. Cim: Sala-
mon Lázár, Ludosul de
Murás. 8281

Üzlethelyiség fodrász,
szabó, esetleg cipész mű-
helynek kiadó. Ertekez-
hetni Str. Carpatilor 20.
8290

Jó **בית** előmádkozó —
Baal kore — Baal tokia
— Mohel — keres jobb
állást. Cim a kiadóhiva-
talban. 8299

Nyomda vezető

könyv, papirkeres-
kedéshez is ért,
beszél több nyel-
vet, bizalmi
állást keres.
Cim a kiadóban.

Mosónó lakásán mosát
vállal. Dávidné, Felleg-
vári-u. 12.

Vállalok esküvőkre,
ünnepségekre legfinomabb
főzést, cukrász sütemé-
nyeket komplett recept
szerint vidékre is megyek.
Ózv. Reinherz né, Cal. Reg.
Ferd. 95. 8318

Komplett gummibélyeg-
zőműhely-felszerelést
keresek megvételre. Betü-
mintsappal felszerelt aján-
latot ármegjelöléssel „Ti-
pografus“ jellegre a kia-
dóba kérek.

Egy fiatal izr. kereskedő
segéd, ki a rőfös és rövid-
áru szakmában teljesen
járatos. Azonnali belépésre
felvétetik. Cim a kiadó-
ban. 8317

**Hölgyek
figyelmébe!**

Mindennapi modern
hajmunkák, tambourir
váltásték, kizárólag el-
sősorú anyag s készit-
mény, L'Óreal-Henné
minden színben kap-
ható. Megrendelést vi-
dékre is eszközök. Vá-
gott hajat kicsinyben
és nagyban veszek. —
Mussa Gyula Cluj
Str. Memorandului 10

2 szoba, előszoba, bel-
városban, orvosi rendelő-
nek, vagy irodának alkal-
mas, azonnali kiadó. Erte-
kezhetni Lloyd Express,
Str. Memorandului 24.
8314

Egy ügyes fiu tanuló-
nak fizetéssel felvétetik
Dávid Hermann bőrtzle-
tében, Széchenyi-tér 99
szám. 8312

Double raglanok
férfi- és fiuruhák

M. Neumann

cégnél Cluj, Piata Unirii
14.

Perindei
Királyi udv.
szállító

Felülmulhatatlan csokoládé és bombon

„Hajó“
védjegyű

TEA

illata és íze felülmulhatatlan.

Rador 2433

A három legjobb minőség: 74 — 220 — 55 szám
Iroda és lerakat: „CORABIA“ S. A. R.
Bukarest, Strada Matel Millo 8.

**Naponta
frissen
vágott** *liba*

érkezik Lebovics Béla hússzarnokába, Cluj, Malom-
utca 8. — Frissen szűrt libaszir és zsirnak való
mindig kapható. 1 Rador 2422

Telefon **Tűzifa** Telefon
988. 988.

LÖBLI MÁTYÁS

tűzifakereskedő, házhoz szállít ölenként és
spritva. Iroda: Str. Gh. Baritiu (Malom-u.) **18 sz.**

Téli sportfelszerelések
Emil SCHUSTER --- Cluj

Rador 2450 1790

A legolcsóbb

karácsonyi beszerzési forrás
üveg és porcellán edényekben nm. étkező, kávé-, teás- és üvegekészletekben

sz **Urania** Ausländer Rudolf cégnél
palota mellett Cluj, Galea Regele Ferdinand No

37

Ne uljon fsl hangzatos hirdetéseknek! Győződjék meg a

Dréher-Haggenmacher

DACIA

extra téli és a

B a v a r i a

dupla maláta sörök kiváló jó minőségéről.

Karácsonyra egy üveg

BOGSZA

cocktail de chocolate likör

a legpraktikusabb ajándék.